

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/1998 vp

Hallituksen esitys liikuntalaiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä joulukuuta 1997 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen liikuntalaiksi (HE 236/1997 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Harri Syväsalmi ja kulttuurisihteeri Kimmo Aaltonen, opetusministeriö
- ylilääkäri Matti Ojala, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus STAKES
- apulaisjohtaja Martti Virtanen, Kilpailuvirasto
- varapuheenjohtaja Matti Saarinen ja pääsihteeri Anssi Lamponen, valtion liikuntaneuvosto
- liikuntatoimentarkastaja Markku Karttunen, Oulun lääninhallitus/liikuntatoimi
- kaupunginjohtaja Pentti Koivu, Rauman kaupunki
- liikuntatoimenjohtaja Teuvo Lehtinen, Tampereen kaupunki
- toimitusjohtaja Rauli Mäki, Rauman tenniskeskus Oy
- kehitysjohtaja Tapio Korjus, Kuortaneen Urheilupuisto
- tutkimusjohtaja Pekka Oja, UKK-Instituutti
- puheenjohtaja Roger Turku, Finlands Svenska Idrott CIF rf

- puheenjohtaja Timo Seppälä, Suomen Anti-doping-toimikunta
- erityisasiantuntija Kari Sjöholm, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Pertti Helin, Suomen Liikunnanopettajain Liitto ry
- puheenjohtaja Kyösti Vesterinen, suunnittelupäällikkö Mauri Oksanen ja projektipäällikkö Kerstin Ekman, Suomen Liikunta ja Urheilu ry
- kehityspäällikkö Esa Furuholm, Suomen Palloliitto
- pääsihteeri Esko Ranto, Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry
- johtaja Martti Pallari, Suomen Yrittäjät
- toiminnanjohtaja Jaakko Hannula, Tapanilan Erä ry
- professori (emeritus) Kalevi Heinilä
- YTT, dosentti Hannu Itkonen
- FT, dosentti Jyri Puhakainen
- liikuntatieteen lisensiaatti, tutkija Arto Tiitonen
- tutkija Soile Veijola
- hallituksen puheenjohtaja Hjallis Harkimo
- hallituksen puheenjohtaja Robert Lappalainen.

Lisäksi valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot Pohjois-Pohjanmaan liittoja lukuun ottamatta kaikilta maakuntien liitoilta.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että maamme liikunta-toiminnan edistämiseksi säädettäisiin uusi liikuntalaki, joka korvaisi voimassa olevan liikuntalain.

Lailla säädettäisiin valtion ja kuntien tehtävistä liikuntatoiminnan edistämiseksi, liikuntaa edistäviin tarkoituksiin myönnettävistä valtion-avuksista, niiden yleisistä perusteista sekä valtion-avun rahoituspohjasta.

Uutena painotuksena hallitus esittää liikunta-toiminnan edistämisen rinnalle nostettavaksi liikunnan yhteiskunnalliset vaikutukset, kuten terveydelliset vaikutukset sekä liikunnan merkitys lasten ja nuorten kasvulle ja kehitykselle. Esityksessä on ehdotettu säädettäväksi nykyistä lakia täsmällisemmin lain tarkoituksesta ja arvopohjasta. Lisäksi on ehdotettu säännökset alueellisesta liikuntatoimesta lääninhallintouudistuksen muuttamassa tilanteessa.

Valtion ja kuntien tehtävänä on edellytysten luominen liikuntatoiminnalle. Valtion talousarvioon otettaisiin vuosittain määräraha kuntien liikuntatoimen valtionosuuksiin, liikuntajärjestöjen toimintaan, liikuntapaikkarakentamiseen

sekä muihin urheilua ja liikuntakasvatusta edistäviin tarkoituksiin.

Opetusministeriön asiantuntijaelimenä laissa tarkoitetuissa asioissa olisi valtion liikuntaneuvosto. Uutena tehtävänä valtion liikuntaneuvostolle ehdotetaan säädettäväksi arviointitehtävä valtionhallinnon toimenpiteiden vaikuttavuudesta liikunnan alueella.

Alueellisesta liikunnan edistämisestä vastaisivat lääninhallitukset ja alueelliset liikuntajärjestöt yhteistyössä maakunnan liittojen ja muiden alueviranomaisten kanssa.

Kunnan tehtävänä on edellytysten luominen paikallistason liikuntatoiminnalle sekä liikunnan järjestäminen erityisryhmille ja tarvittaessa myös muulle väestölle. Kunta saa liikuntatoimen menoihin valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että määrärahat tämän lain nojalla myönnettäviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin osoitetaan veikkaus- ja raha-arpajaispeliä voittavaroista.

Hallituksen tarkoituksena oli, että laki olisi tullut voimaan 1 päivänä toukokuuta 1998.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Liikunnan asema suomalaisessa yhteiskunnassa on perinteisesti merkittävä. Se on tärkeä osa suomalaista kulttuuria ja se koetaan selkeästi osaksi hyvinvointipolitiikkaa. Liikunnan merkitys lasten ja nuorten kasvatuksessa ja kehityksessä sekä kansalaisten terveyden, henkisen hyvinvoinnin ja työkykyisyyden edistäjänä on kiistaton. Lapsille ja nuorille liikunta merkitsee itse harrastuksen lisäksi mahdollisuutta ystäviin ja hyvään kasvuympäristöön. Aikuisten kuntoliikunnalla on merkittävä asema myös sosiaalisen kanssakäymisen edistäjänä ja toisaalta laajat joukot seuraavat huippu-urheilutapahtumia. Huippu-urheilulla on merkitystä myös kansan itsetunnon kohottajana ja Suomen kansainvälisen

tunnettavuuden edistäjänä. Parhaimmillaan urheilu antaa etenkin lapsille ja nuorille hyviä esikuvia ja innostaa liikkumiseen.

Liikunnan ja terveyden myönteiset yhteydet on tiedetty jo pitkään. Uusin tieteellinen tutkimus osoittaa, että säännöllinen liikunta on perustava edellytys yksilön terveydelle ja hyvinvoinnille kaikissa elämänvaiheissa. Säännöllinen liikunta edesauttaa kaikenikäisten hyvinvointia. Eräiden arvioiden mukaan kaikilla yksilöillä on lähtökohtaisesti sama liikunnan tarve, mutta tämän tarpeen aste, perinteet, ihmisten osallistumisvalmius ja mahdollisuudet liikuntaan vaihtelevat eri yhteiskunnissa tuntuvasti.

Hallituksen esityksen mukaan liikunnan sosiaaliset vaikutukset on arvioitu terveydellisiä vaikutuksia merkittävämmiksi. Vaikka niistä ei

toistaiseksi ole kiistatonta tieteellistä näyttöä, sosiaaliset vaikutukset näkyvät voimakkaasti erilaisten yhteisöjen, mm. työyhteisöjen toiminnassa. Liikunnan sosiaaliset vaikutukset tukevat merkittävästi verkostoituvien työyhteisöjen ja kansalaistoiminnan tarpeita. Kilpa- ja huippu-urheilun rinnalle on kehittynyt jatkuvasti laajeneva terveys- ja kuntoliikunnan toimintakenttä, jonka sosiaalisia ja henkisiä vaikutuksia ei ole riittävästi painotettu. Liikuntapalveluja järjestettäessä on keskeistä, että jokaiselle on tarjolla sellaisia liikunnan muotoja, että ihminen voi kokea iloa harrastaessaan liikuntaa ja hänen kaikinainen hyvinvointinsa sitä kautta lisääntyy. Urheilulla ja liikunnalla on myös tärkeä osa suvaitsevaisuuden lisäämisessä ja rasisminvastaisessa työssä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että liikunnan toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut monin tavoin. Kilpa- ja huippu-urheilu on kehittynyt voimakkaasti kaupalliseen suuntaan. Lapsi- ja nuorisourheilun rinnalle on kehittynyt omat piirteensä luonut liikunta nuorisokulttuurina. Terveyttä edistävä liikunta, kuntoliikunta ja siihen liittyvät elämykset ovat luoneet aikaisempaa selkeämmät toimintatapansa. Yhteiskunnan ja liikuntajärjestöjen rinnalle on kehittynyt laaja yksityisten liikuntapalvelujen tarjonta. Liikuntamatkailun merkitys kasvaa. Liikunta työllistäjänä sisältää uusia mahdollisuuksia. Liikunnan kansalaistoiminta on muotoutumassa uudelleen uusia tehtäviä vastaavasti.

Tässä muuttuneessa tilanteessa valiokunta pitää tarpeellisena myös liikuntalain uudistamista. Valiokunta pitää hyvänä, että uudessa laissa säädetään lain tarkoituksesta ja arvoperustasta. Uudistettavan liikuntalain tarkoituksena on luoda selkeä ja tavoitteellinen perusta liikunnan edistämiseksi ja yhteiskunnan kehittämiseksi liikunnan avulla. Perinteisen liikuntatoiminnan tukemisen ohella lain tarkoituksena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Vaikka lakiehdotus ei sisällä uusia rakenteita, se valiokunnan mielestä linjaa ne kuitenkin nykyistä toimintaympäristöä vastaavasti ja korostaa eri hallinnonalojen yhteistyön merkitystä.

Valiokunta katsoo, että yhteiskunnan kannalta tulevaisuuden haasteet ovat erityisesti terveys- ja kuntoliikunnan kehittämisessä. Toisaalta kilpa- ja huippu-urheilun toimintaympäristöä tulisi kehittää niin, että ne antavat myönteisiä ja rohkaisevia esikuvia etenkin nuorille oman kunnon sekä terveellisten ja raittiiden elämäntapojen edistämiseen. Tuettavan toiminnan tulee olla eettisesti perusteltua, jotta se voi motivoida myönteisesti lapsia ja nuoria elinikäiseen liikkumiseen. Valiokunta pitää tärkeänä ponnisteluja myös sen hyväksi, että lasten liikuntaharrastukset olisivat monipuolisia eikä kilpailu tulisi ensisijaiseksi liian nuorella iällä. Tässä ensisijainen vastuu on luonnollisesti kodeilla.

Koululiikunnan osalta valiokunta viittaa koulutusta koskevan lainsäädännön uudistamisesta antamaansa mietintöön (SiVM 3/1998 vp). Valiokunta korosti sitä, että liikunnan ja terveyskasvatuksen opetuksen tärkeimpiä tehtäviä on vahvistaa liikunnallisen ja terveen elämäntavan omaksumista. Lisäämällä lukio- ja ammatillista koulutusta koskeviin säännöksiin liikunnan ja terveystiedon pakollisiksi oppiaineiksi valiokunta painotti näiden tärkeyttä. Valiokunnan mielestä tiedot ja taidot sekä valmius oman terveyden ja työkykyisyyden ylläpitämiseksi tulee nähdä sekä yleissivistyksen osana että yleiseen ammatilliseen pätevyyteen kuuluvana.

Liikunnan kansalaistoiminnan merkitys on korostunut viime vuosina. Liikuntajärjestöt ovat laajentaneet toimintaansa perinteisen seuratoiminnan lisäksi myös muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Urheiluseurat ovat olleet mukana mm. suvaitsevaisuus-, työllisyys- ja iltapäiväkerhoprojekteissa ja saaneet niihin myös valtionapua. Valiokunta pitää liikuntajärjestöjen harjoittamaa kansalaistoimintaa myönteisenä asiana. Yhteiskunnan tulee jatkossakin kannustaa ja tukea liikunnan avulla harjoitettavaa kansalaistoimintaa.

Valiokunta pitää myönteisinä niitä projekteja, joilla on pyritty väestön terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn säilyttämiseen. Näitä on mm. "Kunnossa kaiken ikää" -projekti. Valiokunta kuitenkin katsoo, että lain tarkoituksen toteutukseksi olisi varmistettava, että terveysliikun-

nan edistäminen ja tukeminen tapahtuu riittävän painokkaasti. Sen vuoksi valiokunta kannattaa erityisen terveysliikuntastrategian laatimista yhteistyössä eri hallinnonalojen kesken.

Liikuntalain mukaiset valtionosuudet ja -avustukset rahoitetaan veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista. Voittovarojen jakamisesta tieteen ja eri kulttuurin alojen, taiteen, urheilun ja nuorisotyön kesken säädetään raha-arpa- ja veikkauksien ylijäämän käyttämisestä annetussa asetuksessa. Valtiontalouden tilanteen johdosta asetusta on vuosina 1992—1997 muutettu poistamalla asetuksesta maininta edunsaajien määräosuuksista. Eduskunta on useassa yhteydessä kiinnittänyt huomiota arpajaislain uudistamiseen ja on vuoden 1997 valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä edellyttänyt, että arpajaislain uudistus tulee antaa eduskunnalle niin, että se voi tulla voimaan vuoden 1998 alusta. Hallituksen esitystä ei ole vielä annettu eduskunnalle. Sen vuoksi valiokunta edelleenkin kiirehtii arpajaislakia koskevan hallituksen esityksen antamista eduskunnalle.

Liikuntapaikkojen rakentamiseen myönnetään avustusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesti. Valtioneuvosto päättää kustannusrajat, joiden perusteella perustamishankkeet määritellään joko investointihankkeiksi tai käyttökustannusmenoiksi. Kokonaiskustannuksiltaan alle 500 000 markan hankkeisiin ei nykyisin voi saada rakentamisavustusta ilman erityisen painavia syitä. Valiokunta pitää tärkeänä tukea varsinkin kuntien pieniä lähiliikuntapaikkahankkeita kuten lasten toimintapaikkojen ja kuntoliikuntapaikkojen rakentamista. Nämä hankkeet jäävät usein kokonaiskustannuksiltaan alle 500 000 markan. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että edellä mainittua kustannusrajaa alennetaan. Valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi tätä koskevan lausuman. (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Ammattiurheilun osalta valiokunta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että lähinnä amatteekseen urheilevat nuoret voivat jäädä helposti vaille koulutusta, joten heidän aktiiviuransa jälkeinen työllistyminen on usein vaikeaa. Sen

vuoksi valiokunta kannattaa ehdotusta, että osa ammattiurheilun tuottamista tuloista siirretään säätiöiden hallitsemiin rahastoihin urheilijoiden aktiiviuran jälkeisen koulutuksen turvaamiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Valiokunta on muuttanut 2 momentin sanamuotoa laajentaen lain tarkoituksen koskemaan ympäristön kestävä kehityksen tukemista.

Valiokunta korostaa ympäristön ja luonnonvarojen järkevää käyttöä myös liikuntatoiminnassa.

2 §. Hallituksen esityksen mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle mm. kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä. Valiokunta korostaa sitä, että kuntien tulee ottaa huomioon eri väestöryhmien liikunnan mahdollisuudet. Samalla valiokunta korostaa paikallisen ja alueellisen yhteistyön merkitystä. Julkisen liikuntahallinnon tulee olla entistä aktiivisempi yhteistyössä mm. ympäristö-, maankäyttö- ja liikenneviranomaisten kanssa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan eri puolilla maata on ongelmia kuntien ja yksityistä liikuntaelinkeinotoimintaa harjoittavien tahojen välillä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kunnissa tulisi tehdä liikuntapaikkakartoitus, joka ottaa huomioon jo olemassa olevan liikuntaan liittyvän elinkeinotoiminnan alueella. Valiokunta korostaa sitä, että lainsäädäntö antaa kunnille liikuntapalvelujen järjestämistä vastuun, mutta samalla mahdollisuuden järjestää liikuntapalvelujen tuottaminen alueella tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnilla on mahdollisuus koordinoida oma liikuntaa tukeva toimintansa alan yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa koko liikuntasektoria vahvistavalla tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan tulee ottaa liikuntaa järjestäessään huomioon erityisryhmät. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kunnissa myös käytännössä panostetaan vammaisten ja pitkäaikaissairaiden mahdollisuuksiin harrastaa liikuntaa ja otetaan huomioon heidän tarpeensa kuntoliikuntaan.

3 §. Valiokunta on tehnyt 3 §:ään teknisen korjauksen.

Valiokunta korostaa yhteistyötä alueellisen tason liikuntatoimessa ottaen huomioon myös muun aluekehittämistyön.

4 §. Valtion liikuntaneuvoston asemaa asiantuntijaelimenä ehdotetaan vahvistettavaksi. Valtion liikuntaneuvostolle säädetään arviointitehtävä, joka koskee koko valtionhallinnon toimenpiteiden vaikuttavuutta liikunnan alueella. Tämä liittyy olennaisesti lakiehdotuksessa opetusministeriölle asetettuun yhteistyö- ja yhteensovittamisvelvoitteeseen. Valiokunta pitää välttämättömänä, että arviointitoimintaan osoitetaan riittävät voimavarat.

Hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä on asiantuntijakuulemisessa tuotu esille, että liikuntakulttuurimme kehityksen pahimmat viiveet paikallistuvat tasa-arvon puutteisiin eri väestöryhmien, liikuntapalvelujen ja alueitten osalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että myönteisen kehityksen vauhdittamiseksi ja tasa-arvon edistämiseksi panostetaan mm. liikuntapoliittisiin erityistoimenpiteisiin, johtajuuskoulutukseen ja tukitoimintaan. Näiden kehittämiseksi ja seurantaan varten valiokunta katsoo, että tulisi harkita mm. erillisen tasa-arvoasiain jaoston perustamista liikuntaneuvoston yhteyteen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtion liikuntaneuvoston tehtävänä on arvioida myös valtionhallinnon toimenpiteiden mahdollisia kielteisiä vaikutuksia. Sen vuoksi valiokunta on muuttanut 2 momentin sanamuotoa.

7 §. Hallituksen esitys lähtee siitä, että vuosittain valtion talousarvioon otettavalla määrärahalla tuetaan valtakunnallisia ja alueellisia liikuntajärjestöjä. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että pikaisesti selvitetään mahdollisuudet

tukea taloudellisesti myös paikallisia liikunta-seuroja.

8 §. Valiokunta on tehnyt 4 momenttiin teknisen korjauksen.

12 § (*Uusi*). Voimassa olevassa liikuntalaissa on valtionavustuksen takaisinperintää koskeva säännös. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että myös uuteen lakiin tulee ottaa säännös valtionavustuksen takaisinperinnästä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa lakiin uutta 12 §:ää. Liikuntapaikan perustamiskustannuksiin myönnettyyn valtionavustukseen ja sitä koskevaan mahdolliseen palautusvelvollisuuteen sovelletaan liikuntalakiesityksen 8 §:n mukaisesti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia (705/1992) sekä liikuntalakiesityksen 13 §:n perusteella annettuja opetusministeriön avustusohjeita ja -määräyksiä. Muihin harkinnanvaraisiin avustuksiin sovelletaan lakiesityksen 13 §:n perusteella annettuja tarkempia avustusohjeita ja -määräyksiä.

13 (14) §. Koska lain voimaantulo siirtyy eduskuntakäsittelyn johdosta, valiokunta on muuttanut voimaantulosäännöstä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus) .

Valiokunnan muutosehdotus

Liikuntalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

(1 mom. kuten HE)

Lisäksi lain tarkoituksena on liikunnan avulla edistää tasa-arvoa ja suvaitsevuutta sekä tukea kulttuurien moninaisuutta ja *ympäristön* kestävä kehitystä.

2 §

(Kuten HE)

3 §

Läänin liikuntatoimen hallinto

Läänin liikuntatoimella tarkoitetaan lääninhallitusta ja sen asettamia *alueellisia* liikuntaneuvostoja. Läänin liikuntatoimen tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksella.

4 §

Valtion liikuntaneuvosto

(1 mom. kuten HE)

Neuvoston ja sen jaostojen tehtävänä on seurata liikunnan kehitystä, tehdä esityksiä ja aloitteita liikunnan kehittämiseksi, tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen käytöstä sekä arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden *vaikutusta* liikunnan alueella. Valtion liikuntaneuvoston tehtävistä ja asettamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

2 luku

Valtionrahoitus

5—7 §

(Kuten HE)

8 §

Liikuntapaikkojen valtionavustukset

(1—3 mom. kuten HE)

Ministeriön on myöntäessään avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen pyydettävä *asianomaisen* lääninhallituksen ja valtion liikuntaneuvoston lausunto.

9 ja 10 §

(Kuten HE)

3 luku

Erinäiset säännökset

11 §

(Kuten HE)

12 § (*Uusi*)

Valtionavustuksen palauttaminen

Jos valtionavustuksen saaja on saanut perusteettomasti 6—9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta, asianomaisen ministeriön tai muun valtionapuviranomaisen on määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona valtionavustus on maksettu.

Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana, voidaan etuus jättää määräämättä palautettavaksi.

Ministeriö tai muu valtionapuviranomainen voi päättää, että palautettava etuus vähennetään myöhemmin seuraavien vuosien valtionavustusten yhteydessä.

13 §

(Kuten HE:n 12 §)

4 luku

Voimaantulosäännökset

14 (13) §

Voimaantulo

Tämä laki tulee *voimaan* _____ *päivänä*
kuuta 199 . Tällä lailla kumotaan 21 *päivänä*

joulukuuta 1979 annettu liikuntalaki (984/1979)
siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

15 §

(Kuten HE:n 14 §)

Valiokunnan lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että valtioneu-
vosto harkitsee liikuntapaikkarakenta-
miseen myönnettävien rakentamisavus-
tusten markkamääräisen alarajan tar-
kistamista niin, että myös kuntien pie-
niin lähiliikuntapaikkahankkeisiin voi-
taisiin myöntää rakentamisavustusta.*

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kirsti Ala-Harja /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd
jäs. Tapio Karjalainen /sd
Ossi Korteniemi /kesk
Risto Kuisma /rem (osittain)
Reino Laine /vas (osittain)
Markku Markkula /kok (osittain)
Kalevi Olin /sd

Päivi Räsänen /skl (osittain)
Säde Tahvanainen /sd
Hannu Takkula /kesk (osittain)
Irja Tulonen /kok
Ulla-Maj Wideroos /r
vjäs. Liisa Hyssälä /kesk (osittain)
Kari Uotila /vas (osittain).